

KRUDY GYULA A RÉGI ÉS A MAI RÁDIÓRÓL

Amilyen sokan olvassák és szeretik Krudy Gyulát, az frö, nyilván olyan kevesen tudják, hogy a kítünö magyar frö valamikor régen újságot is szerkesztett. *Szigeti séták* volt a címe lapjának, akkor volt ez, amikor még ott lakott Krudy a Margitszigeten. Magam is sokat írtam bele és jól emlékszem, mennyire örült a „szerkesztő úr”, amikor a séták során és — hasábjain József főherceget szólal-tattam meg, aki elmesélte, hogy kis gyerek korában ott a Margitszigeten az édesapja, az öreg József főherceg, Arany János kedves hársfái alatt minden este elszavaltatta vele, hogy:

*Kis kacsóid őszelére szépen,
Imádkozzál édes gyermekem.*

Azután meg, amikor ott lakott Kubélik Ján, a hegedű egy-kori koronázatlan fejedelme a bájos magyar Széll Mariannal, a feleségével és tízenegy gyermekével, — ha senkinek se, de a kedvemért, Krudy Gyula „Szigeti séták”-ja számára olyan intervjút adott kézirattal, intimitásokkal, kottákkal, hogy csuda! Sőt még hegedűt is ott a szálló fejedelmi lakásán, egvedül nekem, hogy ezt is kilrhatom a „Szigeti Séták”-ba...

De bizony nem használt semmi; a Krudy Gyula szép álma: a „Szigeti Séták” egyetlen rövid pestinyári tündöklés után, csűf anyagok miatt elműt. Ugy látszik, az emberek sokkal szívesebben „végeztek” (és ezzel ki is végeztek) a szigeti sétákat, semmint hogy olvasták és vásárolták volna...

Ezidőtájt jártam Krudy Gyulánál legutoljára ott a rózsás Margitszigeten. Most is ott kerestem, hiszen éveken át ott írta legszebb rajzait, regényeit, amelyek színe, íze zamota — akár a régi Pestről szólottak, akár szűlőföldjéről, a Nyírségtől és embereiről, — mind magukon hordták egyéni hangját. A régi világnak azt a patinás, édesbűs hangulatát, amely csakis az olyan régi hajlékban kelhet életre, mint amelyben a szigeten lakott, ahogy maga is elmondja egyik életrajzában — „hosszú elgondolkoztató ószök és emberhangtalan telek” termelik ki az llyesmit az írő lelkéből. De nem a szigeten találtam meg, hanem Óbudán. A Templom-utca 15. számú takaros kis földszintes ház leánderes udvarán (errefele minden ház földszintes és a legfiatalabbja is több mint száz-kétszáz esztendő...), ahol bizony ebben a kánkülöbän ingujjra vetkezve üldögéltünk, cigarettáztatunk, csöndesen ebészéltgetve régiekről, újabbakról, mi-egymásról.

— Gyulám, lelkem, hát hogy kerültél ide — kérdem —

és hogy a jóc héten te is a rádió mikrofonja elé üls; Imád mondom el a Rádióéletnek írásban és képbén a nevezetes esetet igaz, hogy ehhez a te pennádra lenne szükségem, hogy formá.

1. Krudy Gyula kisleánya iróasztalánál. 2. Krudy Gyula és Zsuzsika kisleánya. (Magyar Film Iroda fév.)

legyen az... mondj el hát mindent,
amint jól esik.

— Bizony jó ideje, hogy eljöttem a szigetről, ahol, — mint tudod, — *tízennégy évig laktam*. Kedves szigeti házigazdám azonban nagyon nobilnak voltak velem és a legnagyobb szeretettel kezeltek, mert képzeld, a *húszezer rózsa*t is *áttelepítették* ide Óbudára és a rózskákkal együtt *áthozták engem is*. Bátorokat, szőnyegeket, amelyek mind a sziget tulajdonal, könyveimmel együtt rárakták két szigeti autóra és úgy hozták át mindenestül. Azóta itt lakom a feleségemmel, aki itt tanít a szomszéd városi iskolában, meg a *Zsuzsika* kisjányommal, aki esztendőre bentlakó zárdanövendék lesz. *Ketteskén* maradunk így újra — *egyedül*.

— Hát a rádióval hogy vagy? — *kértem*. — Az nem hogy magatokra! Azután meg, hogy illik bele a rádió a te régi, csendes, átmodozó világodba?

— Szól az itt mindenütt, de nekem egészen különös elméletem van róla, — mesél tovább *Krudy Gyula*. — De győts rá, lelkem. Tudod-e, hogy az *Alföldön* mindig is volt rádió! *Rákóczi* korában, sőt a török időkben is, a pusztai emberek rádióztak már akkor, amikor még antennának mikrofónnak híre se volt...

a Sándor, meg a betyárság korában, r kergettek valakit, az „érdekelt” *nyelvények a kútágasok állításával* *őztak* egymásnak, jelezvén, hogy *van*. Amikor *Ferenc József* 1851-ben *dáról Szegedre* készült (pedig akkor

vasút is alig volt még, csak hintó), mégis tudták az emberek jóval előbb, hogy jön a király. Ezt a nagy eseményt akkor bizony a *kútágasok állításával* rádiózták meg. Ez volt a régi rádió.

A mal rádiót valahogy azért nem nagyon szeretem, mert nem szeretek mindent frissiben megtudni.

Konzervatív ember vagyok, szeretek gondolkozni az események fölött. Azután meg *gyorsítja az életet*. S ha én nem is panaszkodhatom, hogy nem lett volna bőséges részem a régi szép életben, mégse szeretem ezt a nagy sietést.

A muzsikája azonban sokszor pompásan elszórakoztat.

— Hát a rádióirodalom felől mit tartasz? — Külön rádióirodalom aligha alakul, mert ami jó írás, az jó rádióra is. De volna egy életrevaló ötletem, amit megcsinálhatna a Studio.

Négy különböző hangú ember beszélje meg a napi eseményeket.

Amikor még nem voltak ujságok, mindenki elmondta a *saját véleményét* az eseményekről a fórumon, a piacon. Ezt meg lehetne csinálni a rádióban is. Persze a négy különböző hangú ember íráshoz kapná meg ezt a tereferét, hogy

kijöjjön az ize a dolognak. Lehetne *egy nő* is közöttük. A másik három pedig egy *dörmögő*, egy *optimista*, meg egy *pezzimista* lehetne, úgyhogy az emberek véleményét, hangulatát mindenről hiven elmondhatná naponta. (A német rádió megpróbálkozott már ilyesmivel! A *szeksző!*)

— *Köszönjük, Gyulám, az illetékesek majd elolvassák ezt az ötletedet. Most még valamit a munkásságodról.*

— Reggel hatkor kelek és dolgozom. Az éjszakázás már nem megy. *Garibaldi* életrajzát írom meg, ifjúsági regény lesz belőle, amely *olasz* nyelven is megjelenik. Egyébként az én régi világom hű maradt hozzám, mint én is hozzá. Valahányszor öreg urak érkeznek Pestre Szabolcshól, mindig felkeresnek. Így, itt járt nálam a minap a nyolevanöt éves *Gencsy Bertl*, az *agarak öregapja*, aki pompás mesét mondott el nekem a hajdani való *agarázásokról*; *ezt írtam meg és olvasom jól majd a rádióban* július 21.-én, csütörtökön. Eljött volna most is, de eltörött a lába lovaglás közben. De azért így, törött lábbal is lovagolva ül a széken, — azt írja. No majd *hallgatja otthon rádió*n. Különben pedig itt, Óbudán is nagyon „*megszóllítottak*” a viszonyok. Bár van errefelé hőven *kiskocsmá*, este tíz órakor bezárják valamennyit. Ha magam vagyok, beülök egyik-másikba egy-egy *spriccerre*. Más mulatság nem kínálkozik, de nem is kell.

Polgár Géza.